

BEROEPSORIENTATIE

door F. MERCX,

Ingenieur, Technische Bestuurder van de « Association des Industriels de Belgique », Vereeniging zonder Wintsbejig voor het voorkomen van Arbeidsongevallen,

Laureaat van het Martin Herman Fonds voor het tijdvak
1931-1932.

(*Samenvatting.*)

De beroepsselectie kan aanzienlijke diensten bewijzen, alhoewel haar beoordeelingen niet onfeilbaar zijn. Het welslagen is in hoofdzaak afhankelijk van de bevoegdheid van den onderzoeker, van de keuze der testen, van 't verleden van de aan het onderzoek onderworpen subjecten, van het oogenblik gekozen voor het psychotechnisch onderzoek.

Het schijnt logisch het terrein voor de bereiden door een oriëntatie vóór den ouderdom van 16 jaar en over te gaan tot de selectie rond 21 jaar, na den militairen dienst.

De ideale methode bestaat er in den gedachten- en gevoelsgang aandachtig te volgen in den loop der jaren, want de bekwaamheden, de geschiktheden, de hoedanigheden bevinden zich in wordingstoestand bij het zeer jonge kind. Men moet ze opsporen en ze daarna aantekenen met toekenning van een volmaaktheidscoëfficiënt. Ieder geval zul dus een bijzondere studie uitmaken waarvan de uitslagen een gerechtvaardigd oordeel zullen toelaten op het oogenblik dat het belang veropenbaart voor een bepaald beroep. Doet dit verschijnsel zich niet voor — wat namelijk het geval is voor de besluiteloozen — dan kan de oriëntatie raad verstrekken, steunend op een tastbaren grondslag.

Der halve moeten de waarnemingen vanaf de bewaarschool beginnen, zij moeten voortgezet worden gedurende het verblijf op de lagere school en voortgaan gedurende de humaniora — voor de intellectueelen, — en op de nijverheids — of beroepschool, — voor de jonge lieden die zich tot een ambacht voorbereiden. De in het werk gestelde middelen zullen verschillen naar gelang van den ontwikkelingsstaat der subjecten.

Die taak zal dus rusten op het onderwijzend personeel. Dit laatste zal moeten blijk geven van objectiviteit en rechtschapenheid. De taak is netelig en kiesch.

Het is wenschelijk dat de opvoeders zich houden steunen op de aanwijzingen van een dokter, voor wat betreft den ontwikkelingsgraad van het lichaam, de spierkracht, den weerstand aan vermoeidheid, den staat der reflexbewegingen, het gezicht, het gehoor, de eventueele oorzaken van duizeling, de predispositie voor breuken. Deze kenmerken zijn den onderwijzer noodig om goed zijn leerlingen te kennen en om zijn opdracht doeltreffend te vervullen.

De voornaamste zaak is het beoordeelen van den geestestoeestand want het gaat hier om het opsporen van lieden die waardig zijn de functies van leiders waar te nemen, niet alleen om reden van hun technische hoedanigheden, maar ook — en vooral — van hun zedelijke waarde. Willen of niet, de « chef » is een voorbeeld, niet alleen uit het oogpunt van het werk dat hij moet verrichten, maar ook voor wat het privaat leven betreft. Vele sociale strijden zouden vermeden worden indien de « hoofden » de zedelijke hoedanigheden bezaten overeenkomend met de verantwoordelijkheid die zij te dragen hebben.

De aandacht der opvoeders moet derhalve gericht zijn op

- 1) de zienswijze ten opzichte van tucht;
- 2) het bewustzijn van de verantwoordelijkheid;
- 3) het verlangen naar verantwoordelijkheid;
- 4) de krachtadigheid;
- 5) den initiatiefsgraad;
- 6) de koelbloedigheid.

Op de bewaarschool en op de lagere school is er natuurlijk geen kwestie van aan de kinderen te vragen wat zij denken over de verschillende hierboven vermelde punten, maar wel van

ze in 't oog te houden om waartenemen hoe zij zich gedragen. De onderwijzers beschikken over menigvuldige gelegenheden om zich van deze taak te kwijten, want zij leven dagelijks met de scholieren. Zij kunnen zeer goed de verhoudingen van oorzaak tot gevolg vastleggen, indien zij het slechts willen!

Er moet ook nagegaan worden of de kinderen een neiging vertoonen tot verbetering wanneer hun opmerkingen worden gedaan, ofwel of de gebreken met de jaren verergeren.

Op de lagere school kan de ontwikkelingsgraad van de leerlingen reeds zoo gevorderd zijn, voor wat betreft de hoedanigheden welke rechtstreeks in verband staan met de beroepen, dat het toepassen van zekere testen voor de beroepskeuze reeds gerechtvaardigd is.

Van dan af onderscheiden zich bijna zeker diegenen die voor meer ontwikkelde studies bestemd zijn van diegenen die handwerkers zullen worden.

De waarnemingen zullen gedurende de humaniora voortgezet worden, want het is gedurende dit tijdperk dat de karakteristieken der « leiders » zich nader veropenbaren.

Wellicht komt de tijd wanneer het psychotechnisch onderzoek op het einde der humaniora zal voorgeschreven worden.

Voor de intellectueelen schijnt het oriëntatietijdvak te eindigen met het aanvangen der hoogere studies. Nochtans kunnen de maanden in den legerdienst doorgebracht te baat genomen worden om al de vorige aanwijzingen aan te vullen, voor zoverre de met de instructie gelaste officieren aan de reoriëntatie al de zorg besteden welke deze vereischt.

Voor wat de toekomstige handwerkers betreft, blijft hetgene hierboven gezegd werd de bewaar- en lagere scholen geldig.

De waarnemingen moeten op de beroeps- of nijverheidsschool voortgezet worden ten einde een rationeele rangschikking der jonge lieden te kunnen opmaken.

Bovendien zijn de testen voor de beroepskeuze toe te passen op gezamenlijke proefnemingen en afzonderlijke proeven. Het doel is de opsporing van het gehoorgeheugen, het gezichtsheugen, de concentratie van de aandacht, de verstrooide aandacht, de drijvende aandacht, de redeneeringsgeschiktheid, de aandoenlijkheid, de hondigheid, het practisch verstand, de logica, de geschiktheid

voor automatisatie, enz. Het geheel kan aangevuld worden door een nieuw geneeskundig onderzoek waarvan de uitslagen zullen worden vergeleken met die welke door de vorige medische onderzoeken geleverd werden.

Zoo begrepen is de beroepsoriëntatie slechts een noodige palliatief voor de beroepsselectie want zij verzacht er de brutaliteit van door aan de selectie subjecten voor te stellen die in staat zijn te slagen in de proeven welke zij moeten ondergaan.

Enkellingen selectionneeren komt er op aan te zeggen, aan de eenen : « Uw bekwaamheden, uw geschiktheden, uw hoedanigheden passen ons, wij nemen U aan »; aan de anderen : « Gij voldoet niet aan de geeischte voorwaarden, wij weigeren U ». Dit doet ons denken aan de keurig van materialen, van werktuigen, van gebouwen. Met andere woorden, de menschen en de zaken worden met dezelfde barsheid gehandeld. Daar de selectie jonge elementen betreft, kan dit den indruk verwekken van onverdiende hardeheid; bitterheid en opstandig gevoelens veroorzaken die schadelijk zijn niet alleen voor den mensch, maar ook voor de samenleving.

Een ander voordeel van de stelselmatige oriëntatie vindt men in de samenstelling van een bundel waarin worden opgenomen al de voorvallen gedurende den wasdom en den gang van de algemeene ontwikkeling der individualiteit.

Zoодоende zal, mits de aldus verzamelde gegevens te zien toepassen door menschen die den vasten wil hebben er rekening van te houden, ons Vaderland, aan het hoofd van zijn instellingen en ondernemingen, beschikken over Leiders, waardig van dien naam, die in staat zijn hun burgerplichten te vervullen tot de uiterste opoffering, deze van hun leven.
